

Bijna een Amerika

Max Temmerman

Bijna een Amerika

gedichten

*'Het licht gaat uit, men hoort een gerinkel.
Het gaat weer aan, maar niemand is gebroken.
Er wordt in geldstukken betaald,
die even argeloos zijn als kleine dieren.
Een kat springt op tafel en beheerst het vertrek.
Zij is nimmer verstomd, want zij heeft altijd al gezwegen.
Nu vult de plaats zich met doden.'*

Elias Canetti

Wat de mens betreft, 1976

Inhoud

9	Horror - <i>een sprookje</i>
12	Continental
13	Blauwdrukken
14	Afasie
15	De fysica van een herinnering
16	Mijn humaniora
17	Geheugenverlies
18	Een mond vol
19	Vuurvast
20	Beesten
21	Wij waren Huzaren
22	Sterk water
23	Haveningen
24	Handleiding
25	Zwijgplicht
26	Perspectiefloor
27	Liefdesbrief I
28	Liefdesbrief II
29	De binnenkant van kastdeuren
30	Oorlogsfeesten
31	Onderwerpen
32	September
33	Verhalend
34	Marmer
35	Geheimtaal
36	Gloed
37	Goddank
38	Onthechting tot de vierde
39	Jackie
40	Gouden dagen

- 41 Kat
- 42 Het meten van de baten
- 43 Een wereld nieuw
- 44 Waterster
- 45 De plek
- 46 Een huis, een huis en een hangend geheugen
- 47 Een kamer met uitzicht
- 48 Robin Hood van Brasschaat
- 49 Kleine landeigendom
- 50 Perziken
- 51 Tijgerkat
- 52 Stenen stad
- 53 Vakantie
- 54 Terugkeer
- 55 Nacht van Leien en Meir
- 56 Het uur donkerblauw
- 57 Vage grond

voor mijn moeder

Horror - een sprookje

Het is klokslag middernacht en je lichaam geeft toe,
je razende bloed roept. De wegenissen op je huid
schreeuwen luid. Stap in. Start je wagen, rij
naar het bovenste van het Noorden. Vooruit,

doe wat moet. Steek over en laat de spoorweg
voor wat hij is. Geef geen gehoor.
Dit is een wedloop. Rij rechtdoor,

duik de weilanden in en tel van één tot dertien.
Verleen geen voorrang. Duw je gaspedaal diep in,
je nadert een oerwoud van stilte nooit eerder gezien.
Nachten zijn hier van belang. Alles is zwartomrand.

Steek je mistlampen aan en belicht het wild dat volmaakt
hautain oversteekt. Het is instinctief verwaand als iets
prehistorisch, het nadert van ver maar komt erg dichtbij.
Neem je voorzorg, laat je motor loeien, leg warmte aan

en rij volstrekt autonoom tot ver voorbij de eenzaam in zijn
weekendchalet. Hij kreeg geen vergunning tot verblijf
maar verbouwde het tot een burcht. Hij verzamelde een volk
van schroot en één verlopen Shetlandpony. Maar haast je.

Pas op voor de oude man en zijn bejaarde hond. Ze lopen
in de goot, trekken elkaar voort en passeren elk uur
de maan. Is hier een beek, een rivier – iets van water?
Steekt hij dat over, heen en weer op zevenmijlslaarzen?

Rij rechtdoor, weet van geen weg terug. Hou aan je rechterzijde de terreur van de dennenbomen strak in het gelid. Een reus slaapt op dit bed van spijkers. Heb geen medelij met de scheefgezakte exemplaren.

Aan je linkerkant ligt de drassige aarde vol spiegels. De hemel weerkaatst in wankele geulen tussen afgetopte maïs. Hou je adem in als je de godverlaten broodautomaat nadert. Hij straalt als een baken in de duisternis.

Kijk daarbij voor geen geld ter wereld om. Er volgt een kruising en dus een drempel. Vertraag, schakel een versnelling lager en vermijd de taxusbom die als een vadsige vorst ogenschijnlijk heerst over deze samenloop van wegen.

Luister: er doemt een stem op.

Hij klinkt hees en zijn woorden zijn nog niet lauw of je merkt een teken van leven. Welke profeet heeft ooit van zo'n schimmig toeval geweten?

Een rijke boer stookt zijn kachel. Een rookpluim hangt uitbundig boven z'n erf als een levensechte simulatie in brokkelig 3D. Dit is echter dan je ooit had durven dromen maar je verstand zegt: rij verder. Volg de lijnen in de straten, golven en wolken.

Boven het veld achter de populieren inspecteert een buizerd als een dienstplicht de stand van zijn land. Hij wil daarmee iets zeggen over je klapwiekende versnellingsbak maar je nadert het verkeerslicht en altijd springt dat op rood.

Elke tegenligger komt hier op je af als een stier. Al geef je geen krimp, je hart pompt, je bloed ruist, het waas voor je ogen zijn geen tranen maar komt van de vochtige maan die aandampt op je ruiten.

Het wordt nog donkerder. Dit zwart is niet meer mogelijk.
Wie eerder heeft ooit de schaduw van schaduw gezien?

Bedaar. Je had beter moeten weten.
Dit alles is volstrekt normaal.
Door kleine goden achteloos voorspeld.

Nader je bestemming als een conclusie.
Ruimschoots want je bent op tijd.

Vertraag. Sta stil.
Sla af.

Er schijnt een licht achter Amerikaanse eiken.
Er ligt daar een mens op sterven.

Kom dan aan.

Lucht is dik hier.
Steek je handen uit.

Het beste
loop je
op de tast.

Continentaal

De rancune van Europeanen hangt
hier als een kring onder water
en daar is geen eeuw tegen opgewassen,
geen enkele verzameling van dagen.

Wij moeten lichter durven leven
en luider ook beginnen praten
als we ons continent weer als van gisteren,
in volle polaroidkleuren willen weten.

Op tv zag ik een caissière in de camera
spreken, recht uit de diepe jaren vijftig.

'Het is hier goed.
Dit is bijna een Amerika voor mij.'

Haar handen en band bleven ritmisch bewegen.
Niet weten wat morgen komt, kan een zegen zijn.
Te veel ervaring maakt een werelddeel belegen.

Blauwdrukken

Hoe mijn moeder weken lang
weloverwogen afscheid nam.

Ze hield haar hoofd schuin. Ze luisterde.
Iemand riep.

Hoe ze er de tijd voor nam: kijk daar, zie,
een seizoen ruimt plaats voor een volgend seizoen.

Hoe blauwdrukken van wat komen ging
maalden door haar hoofd en hoe ze daar 's nachts
wakker van lag. Hoe wij ons allemaal klaarmaakten.

We wisselden elkaar af en schikten bloemen.
Keken door haar ogen naar de wolken
en klopten kussens op.

We hielden ons in stilte bezig maar
stel mij een vraag en ik zal praten over haar.

Afasie

Ze tast diep in haar hoofd
ver weg achter haar ogen
met vingers die geen raad weten.

In het schemerdonker oerwoud
woekeren exploderende orchideeën
en planten met namen als vuurhanen.

Er vliegen zwermen exotische vogels rond.
Plejaden van coloriet wachten haar nachten af
om vurig uiteen te spatten in nijlgroene kristallen.

De vogels krijzen hun Latijn in een wirwar.
Wat achterblijft is de kleur van cadmium. Het gif
van groen. Er is geen plaats meer. Het zit overal.